

Kooskõlastustabel

Asutus	Märkus	Kommentaar
Eesti Linnade ja Valdade Liit	1. Eesti Linnade ja Valdade Liit esitab omapoolsed ettepanekud meile arvamuse avaldamiseks saadetud isikunimeseaduse eelnõule (Siseministeeriumi kiri 15.12.2025 nr 1-6/3325-1). Eelnõu on saadetud tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks kõigile linnadele ja valdadele. ELVL kooskõlastab eelnõud märkustega, millede osas oleme saanud põhjalikuma sisendi Tallinna linnalt, kellel on eelnõu temaatikaga olulisem kokkupuude kui teistel linnadel ja valdadel. Ettepanekute ja tähelepanekute osas on mitmeid sisulist arutelu vajavaid sätteid (näiteks p. 2, 8 ja 9), kui redaktsioonilisi märkusi. Mõnede sätete osas on ilmselt vajalikud ka täiendavad selgitused. Teeme ettepaneku need ettepanekud ühiselt läbi arutada, kaasates Tallinna linna esindaja. 1. Ettepanek muuta eelnõu § 8 sissejuhatav lauseosa ja sõnastada see järgmiselt: „Isikunimi antakse lapsele:“. Leiame, et sõna „panemine“ on lisatermin, mida kasutatakse seaduses ainult üks kord ning mis tekitab pigem segadust. Eelnõus kasutatakse sõna „andmine“.	Toomas Sepp, toomas.sepp@elvl.ee Märkusega mittearvestatud. Selgitatud. INS-i EN § 8 erinev sõnastus tuleneb vajadusest näidata erinevaid toiminguid, milles lapsele nimi antakse. Sama loogikat on kasutatud näiteks INS-i EN §-s 12. Sõna „anda“ kasutatakse tavapärase verbina.
	2. Küsimus eelnõu § 10 lg 5 kohta Eelnõu § 10 lg 5 kohaselt lähtutakse perekonnanime andmisel isikunimeseaduse §-st 9. Kui isadus võetakse omaks, põlvnemine või põlvnemise puudumine tuvastatakse hilisemal ajal, siis kas selle alusel võib lapsele anda isa perekonnanime, mis oli isal lapse sünni	Selgitatud. Lapsele võib anda isa perekonnanimeks nime sündmuse seisuga, st nt võib laps saada isa perekonnanime, mida isaduse omaksvõtu hetkel kannab, mitte seda perekonnanime, mis lapse isa kandis lapse sünni hetkel.

	ajal (näiteks kui isa perekonnanimi on vahepeal muutunud)?	Seletuskirja on vastavate selgitustega täiendatud.
	3. Tähelepanek eelnõu § 18 lg 2 kohta Eelnõu § 18 lg-s 2 viidatakse muuhulgas järgmistele karistusseadustiku (edaspidi KarS) paragrahvidele: § 142 lg 1 või lg 2 p 2; § 143 lg 2 p 2; § 1432 lg-d 2-4. Juhime tähelepanu, et: - KarS § 142 on kehtetuks tunnistatud, mistõttu ei ole viide KarS § 142 lg-le 1 või lg 2 p-le 2 asjakohane; - KarS § 143 lg-s 2 ei ole punkte, mistõttu ei ole viide KarS § 143 lg 2 p-le 2 asjakohane; - KarS § 1432 lg-s 2 on sätestatud karistus sama paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik. KarS § 143² lg 4 reguleerib samas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimise võimalust. Eelnevale tuginedes leiame, et viide KarS § 143² lg-le 2 ja 4 ei ole asjakohane.	Selgitatud. Märkusega osaliselt arvestatud. Kõik KarS-i puudutavad sätted vaadatakse üle, vajadusel märgitakse lõike täpsusega. Vajalik on kindlasti ka kehtetuks tunnistatud sätete seaduses loetlemine, sest nende alusel süüdimõistatud isikutele peab samuti kehtima nimemuutmise keeld. Nendes sätestatud süüteod ei ole dekriminaliseeritud, vaid KarSi sätete korrastamisel hõlmatud teiste sätetega. Seda vajadust põhjendatakse täpsemalt ka seletuskirjas. Isikunimeseadus kohaldub füüsilistele isikutele ning seetõttu võetakse arvesse sätetes füüsilisele isikule määratud karistust.
	4. Tähelepanek eelnõu § 18 lg 3 kohta Eelnõu § 18 lg-s 3 viidatakse muuhulgas järgmistele KarS-i paragrahvidele: § 142 lg 2 p 1; § 143 lg 2 p 1; § 143¹ lg 2 p 1. Juhime tähelepanu, et: - KarS § 142 on kehtetuks tunnistatud, mistõttu ei ole viide KarS § 142 lg 2 p-le 1 asjakohane; - KarS § 143 lg-s 2 ei ole punkte, mistõttu ei ole viide KarS § 143 lg 2 p-le 1 asjakohane; - KarS § 143¹ on kehtetuks tunnistatud, mistõttu ei ole viide KarS § 143¹ lg 2 p-le 1 asjakohane.	Selgitatud. Vajalik on kindlasti ka KarS-i kehtetuks tunnistatud sätete seaduses loetlemine, sest nende alusel süüdimõistatud isikutele peab samuti kehtima nimemuutmise keeld. Nendes sätestatud süüteod ei ole dekriminaliseeritud, vaid KarSi sätete korrastamisel hõlmatud teiste sätetega. Seda vajadust põhjendatakse täpsemalt ka seletuskirjas.
	5. Küsimus eelnõu § 20 lg 2 kohta Eelnõu § 20 lg 2 kohaselt esitatakse nime muuta sooviva isiku kohta avalduses järgmised andmed: 1) isikunimi;	Selgitatud.

	2) isikukood; 3) kodakondsus; 4) elukoht; 5) rahvus; 6) emakeel; 7) kõrgeim omandatud haridustase. Kehtival vormil ei ole kohta, kus saab esitada § 20 lg-s 2 nõutud andmeid alaealise isiku ja eestkostetava nime muutmisel. Palume täpsustada, kas kehtestatakse uus avalduse vorm.	Isikunimeseadusega avalduse vormi ei kehtestata, isikunimeseadus on sätestatud andmete loetelu, mida peab esitama, kuid eraldi vormi selleks määрусega enam ei kehtestata.
	6. Ettepanek muuta eelnõu § 21 lg 2 sõnastust Eelnõu §-s 21 on perekonnaseisuametniku ja Siseministeeriumi otsustuspädevuse osas arvatavasti ekslikult viidatud samale paragrahvile. Eelnõu § 21 lg-s 2 viidatakse perekonnaseisuametniku otsustusõiguse osas § 28 p-le 1, milles omakorda viidatakse eelnõu §-le 27. Eelnõu § 21 lg 4 p-s 1 viidatakse Siseministeeriumi otsustusõigusele §-s 28 sätestatud alusel, mille p-s 1 viidatakse samuti eelnõu §-le 27. Perekonnaseisuametniku otsustusõigust reguleerivas sättes (eelnõu § 21 lg 2) ei pea kajastuma viide eelnõu § 28 p-le 1, mis omakorda viitab eelnõu §-le 27, kuna §-s 27 loetletud menetlused on Siseministeeriumi pädevuses olevad menetlused, kus rakendatakse kaalutusõigust ning lähtutakse isikunimekomisjoni arvamusest.	Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud. Eelnõu § 21 lõige 2 annab perekonnaseisuametnikule õiguse teha otsuseid § 28 p 1 alusel, kui esineb § 27 piirang. Õigus puudutab avaldusi, mida saab perekonnaseisuametnik lahendada § 26 lõike 1 punkti 2 alusel – otsejoones üleneja sugulase dokumentaalselt tõendatud üheosalise perekonnanime soov. Selle sätte alusel lahendatavad avaldused tuleb jätta rahuldamata, kui esinevad § 27 lõigetes 1 ja 2 esinevad asjaolud. Seega perekonnaseisuametnik saab jätta rahuldamata avalduse lapsele (vanema perekonnanimest erineva) esivanema perekonnanime andmiseks, vanas kirjaviisi perekonnanime andmiseks. Perekonnaseisuametniku pädevuse teha keelduvaid otsuseid määrab ennekõike ära see, milles tal üldse on otsustuspädevus. Seega kuna üleneja sugulase RRI kantud perenime andmine on perekonnaseisuametniku pädevuses, siis on ka selle andmisest keeldumine tema pädevuses. Kuna seaduses on otsene keeld (eelnõu § 27 lg 1 ja 2), siis midagi täiendavalt kaalutleda ei ole vaja (st puudub võimalus keelust mööda minna). Eelnõu § 27 piirangud ei ole rakendatavad üksnes Siseministeeriumi pädevuses.
	7. Ettepanek muuta eelnõu § 23 lg 1 p 7 sõnastust Ettepanek on sõnastada eelnõu § 23 lg 1 p 7 järgmiselt: „7) alaealise isiku isikunime muutmiseks vajalik	Märkusega arvestatud.

	lapsevanema nõusolek on antud turvalises veebikeskkonnas;“. Eelnõu § 23 lg 1 p-i 7 sõna „lapsevanem“ lisamisega täpsustatakse, et tegemist on lapsevanema antud nõusolekuga. Sellisel juhul ei tekiks arusaama, et laps võib turvalises veebikeskkonnas anda nõusoleku oma nime muutmiseks.	Eelnõu sõnastust on muudetud vastavalt ettepanekule ja uue versiooni kohaselt on lisatud eelnõu § 23 lg 1 p-i 7 sõna „vanem“.
	8. Ettepanek muuta eelnõu § 27 lg 1 sõnastust Ettepanek on sõnastada eelnõu § 27 lg 1 järgmiselt: „(1) Alaealise isiku perekonnanime ei või muuta, kui selle tulemusel ei kanna laps otsejoones üleneja sugulase perekonnanime.“. Eelnõu § 27 lg 1 kohaselt ei või muuta alaealise lapse perekonnanime, kui selle tulemusel ei kanna laps kummagi vanema perekonnanime, välja arvatud juhul, kui selle perekonnanime muudetakse käesoleva seaduse § 26 lg 1 p 3 alusel. Senise praktika põhjal on Tallinna linna hinnangul selline nõue liiga piirav. Erandi tegemiseks annab aluse § 26 lg 1 p 3, aga see puudutab vaid üksikuid juhtumeid. Alaealise isiku nime kontinuiteedi põhimõttel ei tohiks lapse perekonnanime üldse muuta. Tallinna linn on sellest ka praktikas lähtunud ja lapsevanematele selgitanud, et lapsel on õigus perekonnanime stabiilsusele ja oma identiteedile. Kui aga lapsele siiski soovitakse anda uus perekonnanimi, peab menetluses lähtuma lapse huvidest (lastekaitse seadus § 3 ja § 21). Samuti eeldame tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 138 lg 1 alusel, et lapsevanem teostab avaldust esitades oma vanema õigusi heas usus. Näeme praktikas tihti juhuseid, kus lapsele on antud ema perekonnanimi, mille ema on saanud läbi uue abielu (kärgepered) ja millest laps soovib täisealiseks saades esimesel võimalusel vabaneda, sest	Märkusega osaliselt arvestatud. Terminid eelnõus ühtlustatud. Muus osas selgitab Siseministeerium, et jääme eelnõus märgitu juurde ega pea põhjendatuks lubada anda alaealisele vanavanemat, vanavanavanemate jne perekonnanime. Kui lapse vanemad ei kanna enam seda nime, mis on lapsel, st tekib olukord, kus laps ei kanna kummagi vanema nime, ei ole sundi lapse nime muuta, kuid ei ole ka põhjus anda lapsele vanematest erinev perekonnanimi. Selgitame, et isikul on täisealiseks saades võimalik taotleda endale otsejoones üleneja sugulase perekonnanime eelnõu § 26 lg 1 p 2 alusel.

	ta ei tunne selle nimega seost. Praktika põhjal on aga õigustatud, et lapsele antakse tema esivanemate perekonnanimi (mitte ema uue abikaasa perekonnanimi). Juhime ühtlasi tähelepanu asjaolule, et eelnõus kasutatakse nii terminit „alaealine“, „alaealine laps“ kui ka „alaealine isik“. Ettepanek on terminite kasutus ühtlustada.	
	9. Küsimus eelnõu § 27 lg 3 p 1 kohta Eelnõu § 27 lg 3 p 1 kohaselt ei anta käesoleva seaduse § 26 lg 2 alusel perekonnanimeks nime, mis on rahvastikuregistri andmetel elava isiku perekonnanimi, arvestades § 7 lg-s 3 sätestatud. Kas käesolev säte tähendab seda, et kui näiteks Tatjana Murova soovib muuta perekonnanime ja uueks isikunimeks on Tatjana Ivanov, kuid rahvastikuregistri kohaselt on elav Tatjana Ivanova, siis soovitud perekonnanime ei anta tuginedes eelnõu § 27 lg 3 p-s 1 sätestatud piirangule? Siinjuures palume, et antud näite puhul ei võetaks hetkel arvesse seda, et eeltoodud näite osas on tegemist liiga laialdase kasutusega perekonnanimega.	Selgitatud. Säte tähendab seda, et vabalt valitud perekonnanime ei saa anda ühtegi perekonnanime, mida rahvastikuregistri andmetel kannab vähemalt 1 elav isik. Seega Tatjana Murova ei saa uueks isikunimeks Tatjana Ivanova, sest perekonnanime Ivanov/Ivanova kannab RR-is vähemalt 1 isik, mitte aga sellepärast, et isikunime Tatjana Ivanova juba kannab vähemalt 1 isik. Selgitame täiendavalt, et liiga laialdase kasutusega nimi ei ole siinjuures oluline, piisab vaid ka ühest isikust kellel selline nimi on. Märkime ka seda, et eelnõuga loobutakse liiga laialdase kasutusega perekonnanimedele loetelu kehtestamisest. Eelnõu § 27 lõige 3 punkt 1 on eelnõust välja jäetud 17.09.2026. (lõike punktide numeratsioon on muudetud)
	10. Ettepanek muuta eelnõu § 32 lg 3 sõnastust Ettepaneku on sõnastada eelnõu § 32 lg 3 järgmiselt: „(3) Pärast andmete kandmist rahvastikuregistrisse väljastatakse isikule soovi korral isikunime muutmist tõendav esmane eestikeelne rahvastikuregistri väljavõte 14 päeva jooksul tasuta.“ Eelnõu § 32 lg 3 kohaselt väljastatakse pärast andmete kandmist rahvastikuregistrisse isikule isikunime muutmist	Märkusega osaliselt arvestatud. Selgitatud. Eelnõu sõnastust on muudetud ning uue versiooni kohaselt on sõnastus järgmine: <i>„Esmase rahvastikuregistri väljavõtte väljastab pädev kohalik omavalitsus tasuta pärast otsuse jõustumist. Iga</i>

	tõendav esmane rahvastikuregistri väljavõte tasuta. Sõnastuse muutmine on vajalik selguse huvides sarnaselt perekonnaseisutoimingute seaduse §-ga 15¹.	<i>järgnev rahvastikuregistri väljavõte väljastatakse rahvastikuregistri seaduses sätestatud korras.</i> Siseministeerium selgitab, et loomisel on uus perekonnaseisutoimingute seadus, millega reguleeritakse ka rahvastikuregistri väljavõtete ja tõenditega seonduvad küsimused ning selleks, et antud küsimused oleksid reguleeritud ühetaoliselt lisatakse ka isikunimeseadusesse kavandatava perekonnaseisutoimingute seaduse põhimõtetega kooskõlas olev regulatsioon. Rakendusaktiga on võimalik täpsustada, et väljavõtet hoitakse kätte toimetamiseks väljastamisest 14 päeva.
	11. Tähelepanek eelnõu § 47 lg 2 kohta Eelnõu § 47 lg- ga 2 tunnistatakse muu hulgas kehtetuks riigilõivu seaduse § 48. Juhime tähelepanu, et kuigi seaduse üks eesmärkidest on hoida alaealiste isikute perekonnanimed vanema(te)ga sarnased, kaob võimalus anda lastele vanemate abiellumisel saadud ühist perekonnanime riigilõivuvabalt (nimeseaduse § 171 lg 1 p 8).	Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud. Tegemist on teadliku valikuga, kõnealust riigilõivuta võimalust kasutatakse vähe ning erandi jätmine ei ole põhjendatud.
	12. Tähelepanekud siseministri määruse „Isikunime muutmise tingimused ja kord“ eelnõu kohta Juhime tähelepanu, et: - täiendamist vajab pealkirjas sõna „tingimused“, peab olema „tingimused“; - eelnõust on vahele jäetud paragrahvid 6 ja 8; - eelnõu § 2 lg-s 2 viidatakse isikunimeseaduse § 17 lg-s 1 nimetatud pädevale kohalikule omavalitsusele. Esiteks on meie hinnangul õige termin „pädev kohaliku omavalitsuse üksus“, mida kasutatakse ka isikunimeseaduse eelnõus.	Märkusega arvestatud.

	Teiseks ei sisaldu viidatud lõikes pädevate kohalike omavalitsuste üksuste loetelu, vaid need on loetletud isikunimeseaduse § 17 lg-s 2. Palume see parandada.	
	13. Küsimus siseministri määruse „Isikunime muutmise tingimused ja kord“ eelnõu § 2 lg 3 p 2 kohta Kas isik võiks saada ise valida, milline pädevust omav kohaliku omavalitsuse üksus tema avaldust menetleb? Määruse eelnõu § 2 lg 3 p 2 kohaselt, kui avaldus on esitatud turvalises veebikeskkonnas ja nime muutmise otsuse teatavaks tegemise viisiks on valitud digitaalne kättetoimetamine, kuid nime muutmise menetluses ei tehta automaatsust, määratakse avaldust menetlevaks asutuseks Pärnu Linnavalitsus, kui avalduse esitaja rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadress on Pärnu maakonnas, Saare maakonnas, Hiiu maakonnas või Lääne maakonnas. Kui menetluse käigus on vaja esitada täiendavaid dokumente, vestelda eestkostetava või alaealisega, siis Hiiu maakonnast ei lähe Pärnusse mitte ühtegi transpordivahendit. Seetõttu leiame, et avalduse võiks saada ise valida, milline isikunime muutmise pädevust omav kohaliku omavalitsuse üksus tema avaldust menetleb.	Selgitatud. Määruse eelnõus on avalduste jagunemise üldpõhimõte, mis kehtib, kui dokumendi kättesaamise viisiks valitakse digitaalne vorm. E-rahvastikuregistris avaldust esitades on võimalik valida menetlevat asutust ning näiteks lapse nime muutmisel antakse avalduse esitajale selgitus, et menetluses on vajalik lapse arvamuse väljaselgitamiseks ametiasutusse pöördumine ning saab valida endale sobiva asutuse. Eestkostetava nimemuutmise avaldust ei saa esitada e-rahvastikuregistris. Kui menetluses tekib vajadus originaaldokumente esitada, saab selle lahendada näiteks lähimas maakonnakeskuse kohalikus omavalitsuses dokumentide vastuvõtmisega.
Lastekaitse Liit	MTÜ Lastekaitse Liit tänab võimaluse eest esitada arvamus isikunimeseaduse eelnõule. Tunnustame Siseministeeriumi põhjalikku ja süsteemset tööd eelnõu ettevalmistamisel ning uue tervikliku isikunimega seotud regulatsiooni väljatöötamisel. Lastekaitse Liit toetab eelnõu tervikuna ning avaldab heameelt, et eelnõuga saavutatakse suurem selgus ja arusaadavus ning ühtlasi arvestatakse selles ka ühiskonnas aset leidnud muudatustega. Eriliselt soovib Lastekaitse Liit ära märkida muudatused eelnõu §-s 5,	Anneli Valner, anneli.valner@lastekaitseliit.ee Teadmiseks võetud.

	milles sätestatakse lapse enda arvamuse väljaselgitamine nime muutmise protsessis. Sarnaselt Riigikohtu tsiviilkolleegiumi seisukohale on ka Lastekaitse Liit arvamusel, et igal lapsel peab olema õigus säilitada oma identiteeti (sh nime) ja õigus kaasa rääkida teda puudutavate otsuste tegemisel. Lastekaitse Liidu hinnangul on siinkohal eriti oluline jälgida, et nime muutmise protsessis ei saaks määravaks lapsevanema soov, vaid esikohal oleksid lapse enda arvamus, huvid ja õigused. Lastekaitse Liit on veendumusel, et tähtajatu nimemuutmise keeld isikute suhtes, kes on süüdi mõistetud alaealise suhtes seksuaalse enesemääramise vastases süüteos, on väga vajalik muudatus käesolevasse õigusruumi. Sätestatud nimemuutmise piirang saab kaasa aidata võimalike ohtude ennetamisel ühiskonna kõige haavatavamate sihtgruppide osas. Tähtajatu nimemuutmise keeld takistab süüdimõistetud isikutel oma identiteeti ja kuritegelikku tausta varjamast ning aitab ühiskonnal tervikuna paremini jälgida, et sellised isikud ei omaks ligipääsu näiteks töötamiseks lastega. Lastekaitse Liit toetab eelnõu tervikuna ning leiab, et kavandatud muudatused on läbimõeldud, vajalikud ja on muuhulgas ka laste huve ja õiguseid arvesse võtvad. Oleme tänulikud kaasamise eest ning oleme valmis ka edaspidi panustama eelnõu edasisse arendamisse ja rakendamisse.	
Eesti Ühing Transinimeste	Täname võimaluse eest avaldada oma arvamust Isikunimeseaduse (edaspidi INS) eelnõule. Tervitame Siseministeeriumi algatust kaasajastada praegu kehtivat nimeseadust. Küll aga leiame, et mitmed sätted vajavad	Mel Zelmin info@transinimesed.ee Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud.

	täiendavat selgitamist, täpsustamist ning muutmist, et vältida seaduse alusel soolist diskrimineerimist ning tagada õigus enesemääratluspõhisele nimemuutmise protsessile. Transinimeste õiguste eest seisva organisatsioonina toetame transinimeste enesemääratlusel ning tahteavaldusel põhinevale soo tunnustamise süsteemile üleminekut. Tahteavaldusel põhinevas süsteemis (ingl self-ID) toimub isiku soolistatud juriidiliste andmete (isikukood, nimi, soomarker) muutmine tahteavalduse alusel, ilma lisanõueteta. Seda lähenemist toetab ka Euroopa Inimõiguste Kohus, mis on nüüdseks jõudnud seisukohale, et inimese sooline identiteet kuulub eraelu kaitse alla ning õigus end sooliselt määratleda on enesemääramisvabaduse eeldus. Ka Euroopa Komisjon soovib EL-i liikmesriikidel minna üle tahteavaldusel põhinevale soo tunnustamise süsteemile, sh loobuda meditsiinilistest ja psühhiaatrilistest eeltingimustest. 2 Oleme teadlikud, et, ministriumil ei ole hetkel plaanis muuta soo tunnustamise aluseid perekonnaseisutoimingute seaduses, vaid ainult nime muutmise korraldust INS-is ning sellest hetkeolukorrast lähtudes teeme järgmised märkused ja ettepanekud: 1. Soovitame eemaldada § 6 lõige 2 nõude eesnime vahetamisele ning sellega kaasuvad sätted INS-is ning muuta eesnime muutmine ainult tahteavaldusel põhinevaks. Soovitame antud sätte eelmaldada, kuna praegusel viisil sõnastatult jätab see ruumi mitmeti mõistmisele ja soo alusel diskrimineerimisele, sest loob olukorra, kus transinimene on oma nime muutmiseks kohustatud riigile oma soolise identiteedi avaldama ning seda tõestama. Leiame, et eesnime muutmise	Eesnimele sätestatud nõuded eelnõu §-s 6 on vajalikud ka eesnime muutmisel. Eesnime saab muuta ka alaealisel, sealjuures tuleb välja selgitada lapse huvide kaitseks kõik olulised asjaolud. Ei ole otstarbekas teha eesnime muutmiseks eraldi norme tulenevalt nimemuutja vanusest. Igal täisealisel isikul on õigus otsustada oma isikunime üle ning vajadusel taotleda uue eesnime või perekonnanime andmist. Eelnõuga ei piirata isikul mõjuva põhjuse olemasolul võtta vastassoo nime, aga vastassoo nimepanekul peab olema põhjus, sest paljud nimed on juurdunud vaid üheke soole ning sellest erandi tegemine peaks olema põhjendatud, RRis märgitud soole mittevastava eesnime taotlemisel põhjuse esitamine ei sekku liigselt isiku enesemääramisõigusesse. Selgitame, et isikunimeseadus ei reguleeri tahtel põhineva soo muutmise temaatikat, seega ei saa selle eelnõu raames neid küsimusi lahendada. Tahtel põhineva soo tunnustamise süsteemile üleminek vajab eraldi arutelusid, kuhu peavad kaasuma ka teised asjasse puutuvad asutused.
--	---	--

	õiguse sidumine “mõjuva põhjuse” esitamisega ei ole vajalik ega põhjendatud, kuna puuduvad faktilised tõendid selle kohta, et enesemääratluse põhinev nime muutmine tooks kaasa õigussüsteemi kuritarvitamise või avaliku korra kahjustamise. Mitte üheski riigis, kus eesnime ja soomarkeri muutmine põhineb isiku enda tahteavaldusel (nt Taani, Belgia, Soome, Saksamaa), ei ole nime muutmist ühelgi juhul tuvastatud pettuseks, kriminaalseks tegevuseks ega õigusliku vastutuse vältimiseks. 3 Õigus- ja haldussüsteemid ei tugine üksnes isiku eesnimetale, vaid kasutavad tema kohta teisi püsivaid tähiseid (nt isikukood, varasemad registrikanded), mistõttu nimemuutus ei kustuta isiku õiguslikku ajalugu. Seetõttu ei ole protsessi pikendavate kriteeriumide või eraldi põhjendamise nõuded proportsionaalsed meetmed, vaid kujutavad endast põhjendamatu sekkumist isiku enesemääramisõigusesse.	
	2. Soovitame täiendada § 23. Isikunime muutmise automaatne otsustamine viisil, et nime soolisus ei oleks kaalutlusõigust nõudev tingimus. Selleks, et vältida soolist diskrimineerimist nii riigi, ametnike kui ka automatiseeritud nimemuutmise veebisüsteemi kaudu, soovime mitte eristada, kas isiku poolt valitud uus nimi omistatakse traditsiooniliselt vastassoo esindajale või mitte, vaid käsitleda kõiki nimesid § 23 välja toodud punktide alusel. Juhime ministeeriumi tähelepanu sellele, et Euroopa Nõukogu Ministrite komitee soovitus CM/Rec(2010)5 4 sätestab preambulas, et “mis tahes erineval kohtlemisel, et see ei oleks diskrimineeriv, peab olema objektiivne ja mõistlik põhjendus, st selle eesmärk peab olema õiguspärane ja	Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud. Palume vaadata põhjendusi ka eelmise ettepaneku juures. Traditsiooniliselt vastassoo esindajale omistatud eesnime taotlemisel põhjuse küsimisega ei tekitata soolist diskrimineerimist. Selgitame, et seadus lubab mõjuval põhjusel anda eesnime, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena ning mõjuva põhjusena arvestatakse sooidentiteeti puudutavat. Eesnime muutmisel ei küsita põhjust üksnes siis, kui taotletakse eesnime, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena. Põhjust küsitakse ka siis, kui soovitud eesnimi ei ole juba rahvastikuregistris kasutusel või kui avalduse esitaja isikunime on juba varem muudetud. Seega ei ole põhjuse

	selleks kasutavad vahendid peavad olema taotletava eesmärgiga mõistlikult proportsionaalsed” ning “sooidentiteedi alusel diskrimineerimise õigustamiseks ei saa tugineda kultuurilistele, traditsioonilistele ega usulistele väärtustele ega valitseva kultuuri reeglitele”. CM/Rec(2010)5 seletuskirja 13. punktis on sätestatud, et “õigus sõnavabadusele, eelkõige oma identiteedi jagamisele ja väljendamisega, on ühiskonnas mitmekesisuse ja sallivuse edendamisel põhjanev tähtsusega” ning õigus sõnavabadusele “hõlmab õigust väljendada identiteeti või isikuomadusi kõne, käitumise, riietuse, kehaliste omaduste, nime valiku või mis tahes muu vahendi kaudu”. Inimese nimi on tema soolise identiteedi osa ning endale sobiva nime valimine kuulub eneseväljendusvabaduse alla. Olenemata sellest, millisel põhjusel inimene oma registreeritud nime muuta soovib või kas see on tema praeguse soomarkeriga vastuolus, ei ole ega saa menetlejal olla pädevust soovitud nime valiku põhjuse uurimisega inimese identiteeti kahtluse alla seada.	küsimine kuidagi diskrimineeriv, vaid menetluses vajalik samm, et ametnik saaks teha otsuse asjaolusid objektiivselt hinnates.
	3. Soovitame asendada § 2 lg 3 p 16 isikuandmete kategooria termini “soo muutmise andmed” terminitega “sooandmete muutmist käsitlevad andmed” või “soo tunnustamine”. 5 “Soo muutmine” on aegunud, stigmatiseeriv ja ka faktiliselt vale sõnastus. Transinimesed enamasti ei taju, et nad oma sugu muudaksid või vahetaksid. Küll aga vahetatakse sooandmeid, muudetakse soolist eneseväljendust jne. Juhul, kui räägitakse juriidiliste sooandmete muutmise dokumentides (nt passis, pangas jne), siis on kohane kasutada terminit soo tunnustamine ehk sooliste isikuandmete muutmine riiklikes registrites.	Märkusega arvestatud. Seoses viidatud sätte ümbersõnastamisega puudub vajadus eraldi tuua välja sooandmete muutmist käsitlevaid andmeid, punkt on eelnõust välja jäetud.

	Kokkuvõtvalt soovitame INS-i muuta viisil, mis tagaks transinimestele kiire, läbipaistva ja väärika ligipääsu soo tunnustamise juriidilisele protsessile. Kutsume Siseministeeriumi üles kogukonna esindajatega koostöös seadusesse vajalike muudatuste sisseviimiseks, et edendada võrdset kohtlemist ning tagada transinimestele turvaline ja toetav elukeskkond Eestis.	
Eesti LGBT Ühing	Soovime tänada võimaluse eest esitada oma seisukoht eelnõule ning tunnustame teie pingutust kujundada nimeseadust ja halduspraktikat selliselt, et see toetaks transinimeste võrdset kohtlemist ning austaks nende õigust enesemääratlusele ja identiteedi järjepidevusele. Selline lähenemine on oluline samm Eesti õigusruumis võrdse ja kaasava ühiskonna suunas. Selles valguses soovime juhtida tähelepanu sätetele, mis ei lähe võrdse kohtlemise põhimõtetega kokku ning palume meie soovitusel arvesse võtta. Euroopa Liidu tasandil on korduvalt rõhutatud, et soolise identiteedi alusel diskrimineerimise vältimine ning isiku enesemääratluse austamine on osa põhiõiguste kaitsest. Euroopa Komisjoni LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 1 rõhutab, et liikmesriigid peaksid kujundama õigus- ja haldusraamistikke, mis väldivad killustatud ja ebajärjekindlat identiteedi käsitlemist ning tagavad, et isiku ametlikud andmed vastavad tema tegelikule identiteedile. Kuigi nime muutmise regulatsioon kuulub liikmesriikide pädevusse, tuleneb nii Euroopa Liidu põhiõiguste hartast kui ka Euroopa Kohtu praktikast 2, et isiku nime ja identiteedi järjepidev käsitlemine (ametlikud dokumendid ja registrid kajastavad kooskõlas isiku tegelikku identiteeti ja nime, mida ta	Aili Kala info@lgbt.ee Märkusega osaliselt arvestatud. Täiendame seletuskirja eelnõu § 6 lõige 2 juures. Siseministeerium toob välja, et siiski ei ole otstarbekas seadusesse kirjutada kõiki võimalikke asjaolusid, mis võiks olla mõjuvaks põhjuseks andmaks eesnime, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena. Mõjuva põhjuse hindamisel lähtutakse ka ühiskonnas toimuvatest protsessidest ning oleme juba märkinud, et soolise identiteediga seotut on võimalik käsitleda mõjuva põhjusena soole mittevastava eesnime andmise hindamisel. Põhjuse märkimine ei eelda, et avalduse esitaja peab avaldama delikaatseid isikuandmeid, kuid ametnik peab veenduma, et otsustus nime muuta on läbi mõeldud.

	igapäevaselt kasutab) on osa eraelu austamisest ning mõjutab otseselt isiku igapäevast toimetulekut, sh ligipääsu teenustele, tööturule ja haridusele. Mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis, sealhulgas näiteks Belgias, Taanis, Iirimaa, Luksemburgis, Maltal, Portugalis, Hispaanias ja Saksamaal ³, käsitletakse soolise üleminekuga seotud eesnime muutmist enesemääratluse põhineva haldusmenetlusena, kus isiku enda põhjendus on piisav alus nime muutmiseks ning arvestatakse, et nimi võib olla sotsiaalses ja ametlikus kasutuses juba enne juriidilist muutmist, et vältida ebakõlasid dokumentide ja tegeliku elu vahel. Selline lähenemine vastab ka Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitudele, mille kohaselt peavad nime ja soo tunnustamise menetlused olema kiired, läbipaistvad ja ligipäätavad ning vältima olukordi, kus isik on sunnitud kasutama dokumentides nime, mis ei vasta tema soolisele identiteedile ega igapäevasele kasutusele. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (artiklid 1, 7 ja 21) kaitseb inimväärikust, eraelu austamist ning keelab diskrimineerimise mh soolise identiteedi alusel. Nendest põhimõtetest tuleneb, et riiklikud haldusmenetlused peavad toetama isiku enesemääratlust. 1. Eelnõu § 6 lõige 2 näeb ette, et ilma mõjuva põhjusega ei või anda eesnime, mis on nime saaja vastassoo eesnimena juurdunud. Seletuskirjas on juba märgitud, et mõjuvaks põhjuseks nimemuutmisel võib olla soolise identiteediga seotu ning et vastassoole juurdunud eesnime saab anda ka enne, kui sooandmed rahvastikuregistris on muudetud. Kuna “soolise identiteediga seotu” lahtimõtestamine jääks tugevalt ametniku kaalutusotsuseks, siis soovime õigusselguse	
--	---	--

	ja ühtse halduspraktika tagamiseks täpsustada, et eesnime muutmisel soolise üleminekuga seotult loetakse mõjuvaks põhjuseks isiku enda põhjendus ehk enesemääratluse põhinev soov. See hõlmab ka olukordi, kus isik on läbimas soolist üleminekut ja/või kasutab soovitud eesnime juba näiteks enne arstliku ekspertiisikomisjoni poole pöördumist. Selline lähenemine tähendab, et soole mittevastava eesnime andmisest ei saa keelduda ametniku kaalutlusest sisustatud subjektiivsel põhjusel ning ametniku kaalutlusõigus eelnõu § 24 lõike 3 alusel ei laiene isiku soolise enesemääratluse sisulisele hindamisele. Samuti ei ole sellises olukorras alust jätta avaldust rahuldamata eelnõu § 25 punktide 1–3 alusel, kui muud seadusest tulenevad nõuded on täidetud. Eelistatud variandina soovitame aga eemaldada üldiselt sätetest mõjuva põhjuse nõue ja sätestada nime muutmine ka soole mittevastava eesnime muutmisel enesemääratluse põhineva haldusmenetlusena, kus isiku enda põhjendus on piisav alus nime muutmiseks. Täpsustus on kooskõlas eelnõu eesmärgiga võimaldada paindlikku nimeregulatsiooni. Seda enam, et Eesti soolise ülemineku protsess kestab mitmeid aastaid ja on keeruliselt ligipääsetav, siis enesemääramisel põhinev tahteavaldus eesnime muutmiseks aitaks inimesel juba soolise ülemineku alguses teha samme eluks vastavalt oma tunnetuslikule soole. See aitab vähendada soolise üleminekuga kaasnevaid raskusi igapäevaelus.	
	2. Eelnõu § 23 sätestab isikunime muutmise automaatse otsustamise võimaluse juhul, kui taotlus on esitatud turvalises veebikeskkonnas ja muud sätestatud tingimused on täidetud. Selle regulatsiooni eesmärk on	Märkusega mitteamvestatud. Selgitatud. Automaatmenetluse eelduseks on, et kõiki vajalikke asjaolusid saab kontrollida IT-lahendusi kasutades. Kui

	vähendada halduskoormust ning võimaldada lihtsate ja üheselt mõistetavate juhtumite lahendamist ilma eraldiseisva kaalutusotsuse ja õigushinnanguta. Soolise üleminekuga seotud eesnime muutmine on olemuslikult sobiv automaatotsuse kohaldamiseks. Tegemist on olukorraga, kus nimemuutus põhineb isiku selgesõnalisel tahteavaldusel, nimemuutus ei eelda kolmandate isikute õiguste ega huvide kaalumist ning selle põhjendatus tuleneb isiku enesemääratlusest nagu ka teistel juhtudel, kus nimemuutmise formaalsed eeldused on täidetud. Automaatotsuse kohaldamine oleks kooskõlas isiku enesemääramisõigusega, vähendab halduskoormust ning annab võimaluse juhtumeid lahendada ilma eraldiseisva kaalutusotsuseta. Seetõttu on põhjendatud sätestada, et soolise ülemineku protsessi läbimisel tehakse eesnime muutmise otsus automaatselt isiku avalduse alusel, ilma täiendava sisulise hindamiseta, kui isik seda soovib.	menetluses lisada isiku avaldus, et ta soovib menetlust ilma asja sisulise hindamiseta, tuues põhjuseks soolise üleminekuga seotu, tähendab see juba, et ametnik vaatab isiku taotluse läbi ja automaatmenetlus on sellega välistatud. Kuna soolise üleminekuga seotud eesnime muutmise avaldusi on suhteliselt vähe, ei ole otstarbekas teha nende jaoks eraldi e-teenust.
	3. Eelnõu §2 lg 3 p 16 asendada “soo muutmise andmed” näiteks “soo muutmist käsitlevad andmed” või muu sobiv variant. Soo muutmine on stigmatiseeriv ja ka faktiliselt vale mõiste ning eelnõus ja seletuskirjas on läbivalt kasutatud õiget mõistet “soo andmete muutmine” ning õige oleks ka siin seda väljendit korrigeerida. Oleme valmis oma seisukohti vajadusel täiendada või vastama teie küsimustele.	Märkusega arvestatud. Seoses viidatud sätte ümbersõnastamisega puudub vajadus eraldi tuua välja sooandmete muutmist käsitlevaid andmeid, punkt on eelnõust välja jäetud.
Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus	Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse tähelepaneku seoses EIS-s kooskõlastamisel oleva isikunimeseaduse eelnõuga (SIM/25-1402). Tähelepanek puudutab seletuskirja lisas oleva rakendusakti „Isikunime kirjutamisel kasutatavate eesti-ladina tähtede ja sümbolite loetelu ning	Märkusega arvestatud.

	mitteladina tähestiku tähtedega kirjutatud isikunime ümberkirjutamise ja kohaldamise täpsemad reeglid“ kavandit. Soovitame § 1 lõikes 1 võimalusel mitte kasutada standardi pealkirja, kuna juhul, kui standardi pealkiri peaks uustöötamise käigus muutuma, ei teki standardi kasutajal võimaliku pealkirjade erinevuse tõttu segadust ning puudub vajadus ka määrust muuta. Kuna standard ISO/IEC 10646 on identsena üle võetud ka Eesti standardiks, siis soovitame § 2 lõike 2 p 2 võimalusel kasutada standardi tähist EVS-ISO/IEC 10646.	
Eesti Keele Instituut	Eraldi fail, nad kirjutasi faili sisse. See on samas kaustas teiste arvamustega, siia ei saa tõsta.	Osaliselt arvestatud keeleliste ettepanekutega.
Eesti Kirikute Nõukogu	Eesti Kirikute Nõukogu juhib tähelepanu, et usulise talituse alusel nime andmist või muutmist tõendavad andmed, mis viitavad isiku usulisele kuuluvusele, ei tohiks jääda rahvastikuregistrisse püsivalt, vaid üksnes nimemuutuse menetlemise ajal. Juhime omaltpoolt tähelepanu, et usulise kuuluvuse andmete töötlemine peab olema piiratud, ajutine ja andmekaitse põhimõtetele kooskõlas ning usuvabadust austavad.	Vilver Oras vilver@ekn.ee Märkusega osaliselt arvestatud. Seletuskirja täiendatud ülevaatega sellest, kuidas isikuandmeid töödeldakse, sh millised andmed salvestatakse ja rahvastikuregistrisse kantakse. Selgitame, et usulise kuuluvuse andmeid ei kanta rahvastikuregistrisse isikuandmetena, neid andmeid ei ole rahvastikuregistrist võimalik väljastada ning neid ei koguta süsteemselt, tegemist on menetlusandmetega. Eelnõud on muudetud, ning sõnad „<i>usuline kuuluvus</i>“ on asendatud „<i>andmed isikule usulise talituse käigus antud eesnime kohta</i>“; andes ka täpsemalt edasi, et isiku usulise kuuluvuse andmeid ei töödelda.